

Η επανάσταση στη Σαουδική Αραβία που έρχεται από την κορυφή

(Σε ασύνδετο σχήμα)

Στα Εμιράτα έχω πάει αρκετές φορές αλλά στη Σαουδική

Αραβία απέφυγα παρόλο που είχα αρκετές ευκαιρίες να πάω, κυρίως επαγγελματικές. Συμπωματικά η καριέρα μου στη ναυτιλία αρχίζει με ένα πρότζεκτ για τη Σαουδική Αραβία, τη μετατροπή δύο πλοίων στον Πειραιά σε ζωάδικα.

Όπως πιθανόν να γνωρίζετε, οι μουσουλμάνοι απαγορεύουν την εισαγωγή σφαγμένου κρέατος, πρέπει να σφαχτεί στη χώρα που καταναλώνεται. Αυτό δεν τηρείται από όλες τις μουσουλμανικές χώρες, αλλά επειδή η Σαουδική Αραβία είναι από τις πιο πιστές στο Ισλάμ, τηρούνται θα έλεγα πολύ περισσότερα από όλες τις άλλες, γι' αυτό αναγκάζονται να αγοράζουν ζωντανές αγελάδες και πρόβατα (χοιρινό γιοκ...), τα οποία τα μεταφέρουν με μεγάλα πλοία, που στη γλώσσα μας τα λέμε ζωάδικα. Δύο τέτοια ζωάδικα ήρθαν για μετασκευή στον Πειραιά, τότε που πρωτανοίξαμε την εταιρεία και το πρώτο, ας πούμε, αντικείμενο που ασχοληθήκαμε, ήταν να βρούμε ποτίστρες για τα ζώα που θα μεταφέρονταν και αστεειυόμενοι κάπου κάπου με τον συντάιρό μου λέγαμε ότι η εταιρεία μας άρχισε από ποτίστρες για αγελάδες...

Ο πλοιοκτήτης ήταν, θυμάμαι, κάποιος πρίγκιπας ο οποίος είχε πολυτελή γραφεία. Αυτό που μου έκανε εντύπωση ήταν ότι είχε μόνο άνδρες υπαλλήλους, και δεν είχε επάνω στο γραφείο του ούτε στυλό ούτε χαρτί, δεν έκανε τίποτα απολύτως, ακόμα και για να γράψει μια σημείωση φώναζε τον γραμματέα του και του έκανα πλάκα ότι, θα πάθουν ατροφία τα χέρια σου, όλα τα άλλα όμως δουλεύουν καλά, και αυτός γελούσε...

Κάναμε μαζί και πολλές άλλες δουλειές. Στο τέλος με φώναζε brother (αδελφό)? είναι πολύ συναισθηματικό τύπο.

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας είναι χώρα στην Αραβική Χερσόνησο. Συνορεύει με το Ιράκ, την Ιορδανία, το Κουβέιτ, το Ομάν, το Κατάρ, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και την Υεμένη, ενώ βρέχεται από τον Περσικό Κόλπο στα βορειοανατολικά και από την Ερυθρά Θάλασσα στα δυτικά. Η εδαφική επικράτεια της Σαουδικής Αραβίας, που παλιά προσδιοριζόταν πολύ αόριστα ως Ζαζιράτ αλ-Αράμπ, δηλαδή «νησί των νομάδων», καταλαμβάνει σχεδόν ολόκληρη την Αραβική Χερσόνησο, ξεδιπλώνοντας τις ακτές της σε ένα συνολικό μήκος 2.600 χλμ. περίπου.

Γράφει ο
Βύρων Τομάζος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: btomazos@gmail.com

Τα χερσαία σύνορά της, εξαιρετικά αβέβαια στο νότο, με τις ακατοίκητες ζώνες της ερήμου, εκτείνονται στο βορρά σε εντελώς ευθεία γραμμή.

Η σημερινή Σαουδική Αραβία, στο σύνολό της, συμπίπτει με τα εδάφη που διαδοχικά κατακτήθηκαν και υποτάχθηκαν από τους Σαουδάραβες Βαχαβίτες, το βασίλειο των οποίων, περιορισμένο αρχικά στις οάσεις του Νέγκεντ (όπου ήταν και η πρωτεύουσα, το Ριάντ), απέκτησε αρχικά διέξοδο στον Περσικό κόλπο με την κατάληψη της χώρας που ονομαζόταν Αλ-Χάσα (1913) και συνέχισε να επεκτείνεται με την προσάρτηση της Χετζάζης και των ισλαμικών Αγίων Τόπων, Μέκκας και

Μεδίνας (1924). Εξάλλου, μαζί με το Ιράκ, η Σαουδική Αραβία διοικεί σήμερα από κοινού την ουδέτερη

εδαφική ζώνη, η οποία χωρίζει τις δύο αυτές χώρες.

Επίσημη γλώσσα είναι η Αραβική και το 100% του πληθυσμού αποτελούν Μουσουλμάνοι, κυρίως σουνίτες. Σύμφωνα με επίσημες εκτιμήσεις του 2017 ο πληθυσμός της είναι περίπου 33 εκατομμύρια κάτοικοι, το 30% των οποίων είναι μη Σαουδάραβες πολίτες (εκτίμηση 2013).

Τώρα κουμάντο, όπως λέμε, κάνει ο διάδοχος του θρόνου πρίγκιπας Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν, γνωστός με τα αρχικά ΜΒS, ο οποίος ως κυβερνήτης, ουσιαστικά, της χώρας προσπαθεί εκ των άνω να την εκσυγχρονίσει και συγχρόνως να εξαλείψει τη διαφθορά που προέρχεται από αυτούς που κατέχουν τα πόστα. Με πολλούς τρόπους, ο πρίγκιπας προσπαθεί να αλλάξει τη ζωή στο βασίλειο προς το καλύτερο. Έχει χαλαρώσει τους θρησκευτικούς και κοινωνικούς περιορισμούς: οι γυναίκες της Σαουδικής Αραβίας μπορούν πλέον να οδηγούν και όλοι μπορούν να πάνε στον κινηματογράφο. Έχει επιδιώξει οικονομικές μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν τελικά στον απογαλακτισμό της οικονομίας της Σαουδικής Αραβίας από το πετρέλαιο και ενθαρρύνει τις γυναίκες της Σαουδικής Αραβίας να βγουν στην αγορά εργασίας. Όλα αυτά τον έχουν κάνει δημοφιλή, ειδικά μεταξύ των νέων και των γυναικών.

Από τις 24 Ιουνίου του 2018 επιτρέπεται στις γυναίκες της Σαουδικής Αραβίας να οδηγούν τα αυτοκίνητά τους. Οι γυναίκες στο τιμόνι είναι ένα αποφασιστικό πλήγμα στην ιδέα ότι η ισλαμική ευσέβεια υπηρετείται συνεπέστερα με την καταπίεσή τους. Οι γυναίκες οδηγοί είναι η πιο ορατή πλευρά μιας κοινωνικής επανάστασης, η οποία δεν προήλθε από τους δρόμους αλλά από το παλάτι του Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν του διαδόχου. Αυτό είναι ένα βήμα ενάντια στη διάκριση των φύλων και υπέρ της χειραφέτησης των γυναικών, ούτως ώστε να τερματιστεί η ανδρική «κηδεμονία». Μέχρι τώρα απαιτούνταν η έγκριση ενός ανδρός της οικογένειας στην απόφαση των γυναικών να σπουδάσουν ή να ταξιδέψουν στο εξωτερικό. Επίσης μετά από περίπου 35 χρόνια απαγόρευσης, οι κινηματογράφοι άνοιξαν, γίνονται συναυλίες που μπορούν, για πρώτη φορά, να παρακολουθήσουν και γυναίκες.

Η κοινωνική απελευθέρωση είναι μέρος της φιλοδοξίας του πρίγκιπα να αποσυνδέσει την οικονομία από το πετρέλαιο. Έχει δεσμεύσει 45 δισεκατομμύρια δολάρια σε ιαπωνικό ταμείο τεχνολογίας και σχεδιάζει να κατασκευάσει μια υπερσύγχρονη πόλη στην Ερυθρά Θάλασσα που θα κοστίζει 500 δισεκατομμύρια δολάρια. Επίσης ετοιμάζεται να επενδύσει σε ηλεκτρικά αυτοκίνητα και σε μεγάλα έργα στον τομέα των μεταφορών.

Οι μεταρρυθμίσεις του έρχονται με περισσότερο αυταρχισμό στο εσωτερικό και επιθετικότητα στο εξωτερικό. Ο κόσμος πρέπει να ελπίζει ότι ο τολμηρός πρίγκιπας θα θριαμβεύσει έναντι της βαρβαρότητας.

Έχει εχθρικές σχέσεις με το Ιράν και καθώς ο Αραβικός ψυχρός πόλεμος απλώνεται από το Ιράν και σε άλλες χώρες, επηρεάζεται πολλαπλώς όλος ο πλανήτης.

Αρκετοί διαφωνούντες βρίσκονται στη φυλακή, μεταξύ των οποίων -σκανδαλωδώς- οι γυναίκες που αγωνίστηκαν για το δικαίωμα στην οδήγηση. Άρα υπάρχουν ακόμα ερωτηματικά για το εάν αυτή η Αραβική άνοιξη που πάει να έρθει από την κορυφή θα προχωρήσει.

Η καταπίεση έως και σήμερα είναι τόσο μεγάλη που απαγορεύεται να εκφράσεις την γνώμη σου, ακόμα και για να επαινέσεις την κυβέρνηση. Παλαιότερα μπορούσε οποιοσδήποτε Σαουδάραβας να σταματήσει μία γυναίκα και να της κάνει παρατήρηση για τα μαλλιά της, για το ντύσιμό της κ.λπ., αυτό βέβαια μπορεί κάπως να έχει ατονήσει τώρα τελευταία, αλλά δεν έχει ακόμα καταργηθεί, άρα έχει μπροστά του ο πρίγκιπας πολύ ακόμα δρόμο να διανύσει.

Η Σαουδική Αραβία αποκηρύσσεται με απόλυτο τρόπο από τους δυτικούς όλων των πολιτικών παρατάξεων. Είναι τρομαγμένοι από τις τιμωρίες της σαρία και την κακομεταχείριση των γυναικών και φοβούνται τη μορφή Wahhabi του Ισλάμ, η οποία τροφοδότησε φρικιαστικές τζιχαντιστικές ιδεολογίες, όπως αυτή του Ισλαμικού Κράτους. Παρά τον πλούτο του βασιλείου, οι επιχειρηματίες προτιμούν να δουλεύουν στην ελευθερία του Ντουμπάι παρά στο Ριάντ. Οι συνάδελφοι Άραβες συχνά χαρακτηρίζουν τους Σαουδάραβες ως πλούσιους, τεμπέληδες και αλαζονικούς. Ωστόσο, ο κόσμος έχει ζωτικό ενδιαφέρον για τη μοίρα της Σαουδικής Αραβίας, η οποία έχει από τα μεγαλύτερα εκμεταλλεύσιμα αποθέματα πετρελαίου στον κόσμο - «πλέει» πάνω σε πετρέλαιο. Είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας πετρελαίου και «φιλοξενεί» τους δύο ιερούς τόπους του Ισλάμ, τη Μέκκα και τη Μεδίνα. Έχει κεντρική θέση στον Κόλπο, στην Αραβική Χερσόνησο και στον ισλαμικό κόσμο.

Μάλιστα από εμπειρίες που έχω από το πότισμα των δέντρων στη Χίο, όπου ένα μικρός ποτιστής είναι περίπου 40 κυβικά μέτρα νερό την ώρα, έχω υπολογίσει ότι αν όλα τα πετρέλαια που αντλούνται καθημερινά στη Σαουδική Αραβία, περίπου 10 εκατομμύρια βαρέλια, έπεφταν σε ένα ποτάμι θα είχε διαστάσεις περίπου εικοσιπέντε μέτρα πλάτος επί πέντε μέτρα βάθος. Τόσο μεγάλη είναι η ποσότητα που αντλείται καθημερινά και τα αποθέματα είναι τεράστια και θα κρατήσουν για πολλά χρόνια.

Τον Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν πολλοί τον παραδέχονται σαν μεταρρυθμιστή, έχει κάνει όμως και πολλές απειρεσκεψίες, όπως πέρυσσι που χωρίς προειδοποίηση η Σαουδική Αραβία επέβαλε οικονομικό αποκλεισμό στο Κατάρ, απόφαση που εξακολουθεί να διαταράσσει το εμπόριο στην περιοχή. Αναμφισβήτητα κάποιιοι σοβαροί λόγοι θα υπάρχουν, αλλά κατά κοινή ομολογία δεν τηρήθηκε η κατάλληλη διαδικασία. Οι ξένοι αποκομίζουν την εντύπωση ότι τα δικαιώματα ιδιοκτησίας στη Σαουδική Αραβία εξαρτώνται από τις διαθέσεις του πρίγκιπα πράγμα που φρενάρει τις ξένες επενδύσεις.

Στην Υεμένη, που θεωρείται πληρεξούσιος του Ιράν, οι Σαουδάραβες βόμβες έπληξαν ένα σχολικό λεωφορείο στις 9 Αυγούστου, σκοτώνοντας δεκάδες παιδιά. Από τον Μάρτιο του 2015, και τη στρατιωτική επέμβαση του Ριάντ, ο πόλεμος στην Υεμένη έχει σκοτώσει περίπου 10.000 ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων 9.500 αμάχων, προκαλώντας τη χειρότερη ανθρωπιστική κρίση στον κόσμο, σύμφωνα με τον ΟΗΕ και σίγουρα αυτό δεν είναι ευνοϊκό για τους συμμάχους, όπως η Αμερική και η Βρετανία, οι οποίες προμηθεύουν τη Σαουδική Αραβία με όπλα.

Λίγοι Σαουδάραβες είναι αρκετά γενναίοι για να επιστημάνουν στον πρίγκιπα τα λάθη του. Οι σύμμαχοι του θα έπρεπε να μιλούν, αλλά σιωπούν. Αυτό είναι ένα σοβαρό λάθος. Η Σαουδική Αραβία είναι η μεγαλύτερη οικονομία στην Αραβία και η πατρίδα των ιερότερων τοποθεσιών του Ισλάμ. Η επιτυχής μεταρρύθμιση θα συνέβαλε στη σταθεροποίηση ολόκληρης της Μέσης Ανατολής. Οι ξένοι ηγέτες πρέπει να συμβουλευτούν τον πρίγκιπα να ηρεμήσει και να πάψουν να βλάπτουν τη χώρα και τη φήμη του. Εάν δεν το κάνει, θα πρέπει να σταματήσουν να του πωλούν όπλα. Αλλά τα πράγματα δεν είναι και τόσο απλά.

Ο πρίγκιπας έχει μεγάλη αντίδραση από το κατεστημένο, όπως αντιλαμβάνεστε πολύς κόσμος χάνει τα δικαιώματα και τα προνόμιά του.

Το ιερατείο αντιστέκεται σθεναρά στις μεταρρυθμίσεις. Ένας Σαουδάραβας κληρικός προειδοποίησε ότι αν οι γυναίκες οδηγούν αυτοκίνητο, εκτίθενται στην ανηθικότητα και στο κακό. Ένας άλλος δήλωσε ότι οι γυναίκες δεν είναι σε θέση να πιάσουν το τιμόνι επειδή σκέφτονται με το «ένα τέταρτο του εγκεφάλου». Ένας άλλος ακόμη, βασιζόμενος, τάχα, στην επιστήμη υποστηρίζει πως οδηγώντας θα βλάψουν τις ωθήκες τους και δεν θα μπορούν να τεκνοποιήσουν. Αυτές οι απόψεις ακούγονται, αλλά επιτέλους έχουν παραμεριστεί.

Με τις αλλαγές στη διακυβέρνηση της χώρας του αποδυναμώνει τους παλαιούς πυλώνες του οίκου Al Saud, τους πρίγκιπες, τους κληρικούς και τους επιχειρηματίες. Οι αρχές της δημοκρατίας ενισχύουν την προσπάθειά του να οικοδομήσει μια νέα βάση νομιμότητας. Ο πρίγκιπας θα μπορούσε να μετατρέψει τη δημοτικότητα του μεταξύ των νέων και των γυναικών σε μια πολιτική δύναμη που θα του εξασφαλίσει μια μακρά βασιλεία όταν γίνει βασιλιάς. Αυτή τη στιγμή, είναι στον δρόμο να γίνει ένας ακόμη ισχυρός Άραβας. Όμως η Αραβική άνοιξη έδειξε ότι οι αυτοκρατορίες είναι εύθραυστες. Το ζητούμενο είναι να γίνει ένα νέο είδος Άραβα μονάρχη που αντιμετωπίζει τον λαό του ως πολίτες και όχι ως αντικείμενα.

Ας ελπίσουμε ότι ο πρίγκιπας θα καταφέρει να εκσυγχρονίσει τη χώρα του με σωστή στρατηγική, γιατί τέτοιες αλλαγές δεν γίνονται από τη μια μέρα στην άλλη.

Ειδικά η νέα γενιά γυναικών περιμένει να απολαύσει αυτές τις αλλαγές οι οποίες ανοίγουν πολλούς καινούργιους δρόμους, όμως πρέπει να διεκδικούν με σύνεση και χωρίς να τραβάνε το σχοινί στα άκρα, γιατί μπορεί να έχουν αντίθετα αποτελέσματα. Αν η μεταρρύθμιση πετύχει, θα αλλάξουν πολλά όχι μόνο στη χώρα αλλά και σε όλο τον Αραβικό κόσμο και πρωτίστως στις χώρες που γειτνιάζουν με τη Σαουδική Αραβία. Η Ελλάδα παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις εξελίξεις, γιατί έχει παραδοσιακά άριστες σχέσεις με τον Αραβικό κόσμο και πολλές ελληνικές εταιρείες δούλεψαν και ακόμα δουλεύουν στη Σαουδική Αραβία.

Γνωρίζω από το παρελθόν αρκετούς συμπατριώτες μας που εργάστηκαν και συνεχίζουν να εργάζονται στη Σαουδική Αραβία και ευελπιστώ ότι με τον εκσυγχρονισμό που επιχειρείται θα αυξηθεί ο αριθμός και θα συμπεριλάβει και γυναίκες, καθώς η επανάσταση που προσπαθεί να φέρει από πάνω προς τα κάτω ο 33χρονος πρίγκιπας-διάδοχος στο βασίλειο δεν θα αυξήσει μόνο την απασχόληση στη Σαουδική Αραβία αλλά θα εξασφαλίσει θέσεις εργασίας και σε γυναίκες από άλλες χώρες.

Υ.Γ. Αυτό το άρθρο γράφτηκε πριν την εξαφάνιση του Σαουδάραβα δημοσιογράφου και αναλυτή Τζαμάλ Κασόγκι της Washington Post στο προξενείο της Σαουδικής Αραβίας στην Τουρκία. Το γεγονός έχει τρομερή απήχηση διεθνώς. Αν τα γεγονότα συνέβησαν όπως παρουσιάζονται, πρόκειται για ένα επιπλέον πλήγμα στη διεθνή εικόνα της χώρας που, ως φαίνεται, έχει πολύ δρόμο ακόμα να διανύσει μέχρι το σημείο που ονειρεύεται να τη φτάσει ο πρίγκιπας.